

CIK Trebnje
Slovenščina – učenje na daljavo
Ime in priimek:
Razred: 9. razred
Datum: 19. 5. 2020
Pripravila: Zlata Kastelic, prof.

Preberi besedilo in reši naloge.

Prava sivka (*Lavandula angustifolia*)

Izvor: Prava sivka izvira iz Sredozemlja, njena zgodovina pa je dolga in bogata. Rimljani so jo uporabljali v kopelih ter si z njo lajšali glavobole, pozneje pa so njene liste polagali na hišna tla in z njo tako dišavili prostore. Sivko dandanes v velikih količinah gojijo v Provansi; uporablja se v proizvodnji parfumov in mil.

Opis: Sivka je visoka od 40 do 60 centimetrov, njeni listi pa so aromatični in prekriti s srebrno-sivimi dlačicami. Julija se na koncu dolgih klasov pojavijo dišeči cvetovi. Sivka je bogata z eteričnimi olji, saponini, tanini, alkaloidi.

Rastišče: Sivka potrebuje veliko sonca in zavetje pred vetrom. Zemlja naj bo rahlo vlažna in ilovnata.

Gojenje: Znotraj lahko navadno sivko posejemo že spomladi, na prostem pa jo sadimo maja. Posamezne rastline naj bodo približno 50 centimetrov narazen. Redčenje si seveda lahko prihranimo in v vrtnariji kupimo že vzgojene mlade rastline, glede katerih je povsod precejšnja izbira. Ko sivka odcveti, je odrežemo približno dve tretjini, da vnovič cveteti. Odrezke lahko poleg tega uporabimo kot podtaknjence ali pa odrežemo kar vso rastlino. Če je zimsko vreme premrzlo, sivko pokrijemo, posušena stebela pa spomladi odrežemo.

Nabiranje: Mlade poganjke lahko režemo, vse dokler sivka ne vzcveti, a so njeni cvetovi mnogo bolj zanimivi. Odrežemo jih sredi cvetnega obdobja in obesimo, da se posušijo; njihov vonj se bo tako v celoti ohranil.

Zdravilni učinki: Sivko uporabljamo v kopelih za spodbujanje spanca in lajšanje stresa, pomaga pa tudi pri napetosti in bolečinah v trebuhu. Z blazino, napolnjeno s sivko, boste bolje spali, iz vaše garderobne omare pa

bo pregnala molje. Za lajšanje glavobolov in drugih simptomov stresa uporabite sivkino olje v izparilniku.

(Vir: Dumontov leksikon: Zelišča, Delo – tiskarna, Ljubljana, 2007.)

1. Kaj je tema izhodiščnega besedila?

1/

2. Obkroži DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

2/

Izhodiščno besedilo je javno.	DA	NE
Izhodiščno besedilo je umetnostno.	DA	NE
Izhodiščno besedilo je predstavitev rastline.	DA	NE
Izhodiščno besedilo je subjektivno.	DA	NE

3. S katerim prevladujočim namenom je bilo napisano izhodiščno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom:

1/

- a) da bi bralci izvedeli vse o pravi sivki,
- b) da bi bralci izvedeli o razširjenosti prave sivke,
- c) da bi bralcem predstavili pravo sivko,
- d) da bi bralci znali uporabljati pravo sivko.

4. Izhodiščno besedilo je členjeno na odstavke. Zakaj? Koliko odstavkov je v besedilu? Odgovor napiši v eni povedi.

1/

---

5. Odgovori na vprašanja (v celi povedi).

6/

Od kod izvira prava sivka?

Sivka

Za kaj vse so jo uporabljali Rimljani?

Rimljani so jo uporabljali

Kaj pomeni podatek, da potrebuje za rast zavetje pred vetrom?

Kako poskrbimo, da prava sivka pozimi ne zmrzne?

Kdaj režemo sivkine cvetove, kaj naredimo z njimi in čemu?

Za kaj uporabljamo pravo sivko danes?

---

6. Iz 2. odstavka izhodiščnega besedila izpiši dve prevzeti (iz tujega jezika) besedi.
1/

Primer: aromatični

---

7. Besedama iz izhodiščnega besedila poišči ustrezni sopomenki – besedi, ki pomenita isto, a sta drugačni. 1/

precejšnja – _____ vnovič – _____

8. Številko 60 napiši z besedo in ugotovi, katera besedna vrsta je to? Štejemo.
2/

---

9. Iz spodnjih lastnih imen tvori vrstne pridevnike. 2/

Rimljani – rimska zgodovina

Sredozemlje – _____ otoki

Provansa – _____ mila

Francija – _____ pokrajina

10. Preberi spodnjo poved in se vprašaj po podčrtanih besedah (vprašanje zapiši na črto pod ustrezni stavčni člen). 2/

Francoska dišeča sivka je tista vrsta, ki tako razkošno krasi polja v Provansi.

Kaj _____

Kako _____

11. Obkroži pravilna odgovora. 1/

Izhodiščno besedilo je večinoma napisano v sedanjiku/pretekliku,

---

13. Preberi spodnje besedilo, ki je bilo objavljeno na spletu, in popravi velike začetnice, kjer je potrebno. 5/

Sivka izvira iz arabskih dežel in je stara vsaj 2500 let. Leta 600 pr. n. št. so jo prinesli iz grškega otoka hyeres in jo razširili po vsej evropi. Zaradi svežega vonja so jo stari grki in rimljani uporabljali za dišavljenje kopeli in prostorov, kasneje pa jo je angleška kraljica elizabeta I. uporabljala kot toaletno vodo.

V ameriko so jo pripeljali prvi izseljenci na začetku 17. stoletja.

Vpliv eteričnih olj na fizično in psihično počutje ljudi je obširno raziskoval francoz rene maurice gateffosse, ki je tudi prvi vpeljal pojem aromaterapija.

14. Napiši poročilo o obisku razstave o pravi sivki, ki jo je pripravilo Društvo zeliščarjev Maribor. Vse potrebne podatke si izmisli sam. Upoštevaj: tematski naslov, členitev besedila na odstavke, pazi na jezikovna in pravopisna pravila in upoštevaj značilna vprašanja za poročilo (4). 12/

Vonj sivke nas je omamil in premamil

Kdo je pripravil razstavo o sivki?

Kje so jo pripravili?

Kdaj smo jo obiskali?

Kaj smo videli?

Kako ocenjujete razstavo?

